AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 01 oktyabr 2014-cü il tarixli 1045 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir

Orta İxtisas Təhsilinin Dövlət Standartı

Subbakalavr hazırlığı üzrə

T Ə H S İ L   P R O Q R A M I

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 040101 «Fiziki tərbiyə müəllimliyi»

BAKI – 2014

1. Ümumi müddəalar

1.1. Subbakalavr səviyyəsinin **040101 «Fiziki tərbiyə müəllimliyi»** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş «Orta ixtisas təhsili pilləsinin dövlət standartı və proqramı» və «Orta ixtisas təhsili üzrə ixtisasların Təsnifatı»na uyğun hazırlanmışdır.

1.2. Subbakalavr səviyyəsinin **040101 «Fiziki tərbiyə müəllimliyi»** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə subbakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün orta ixtisas təhsili müəssisələri üçün məcburidir.

1.3. Strukturda istifadə olunan işarələr:
OİTP – orta ixtisas üzrə Təhsil Proqramı
ÜK – ümummədəni kompetensiyalar
PK – peşə kompetensiyaları

1.4. 040101 «Fiziki tərbiyə müəllimliyi» ixtisasının xarakteristikası.
İTP-nin mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	**Verilən ixtisas dərəcəsi**	**Əyani forma üzrə təhsil müddəti**	**Kreditlərin sayı**
040101 « Fiziki tərbiyə müəllimliyi »	Subbakalavr	Tam orta təhsil bazasında - 3 il*	180

*Ümumi orta təhsil bazasından və qiyabi forma üzrə təhsil müddəti 1il artıqdır (ixtisas üzrə qiyabi formada təhsil nəzərdə tutulduqda)

2. Məzunun ixtisas xarakteristikası və kompetensiyası

2.1. Subbakalavrın ixtisas xarakteristikası.
Subbakalavr:
- subbakalavr peşə hazırlığına uyğun olaraq ixtisası üzrə iş sahələrində peşə fəaliyyətinə, eləcə də bakalavr pilləsində təhsil almağa hazır olmalıdır;
- mülkiyyət formasından və tabeliyindən asılı olmayaraq peşəsinə və ixtisas dərəcəsinə uyğun gələn istənilən istehsal sahələri, təşkilatlar, idarələr, müəssisələr, birliklərdə (vahid tarif cədvəlində bütün sahələr üçün ümumi olan qulluqçu vəzifələri üzrə) və s. işləyə bilər;
- mövcud qaydalara riayət olunmaqla müxtəlif təhsil müəssisələrində (ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla) çalışa bilərlər.

2.2. Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər.
2.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (**ÜK**) yiyələnməlidir:
- kollektivdə işləmək **(ÜK-1);**
- digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq **(ÜK-2);**
- beynəlxalq arenada işləmək **(ÜK-3);**
- hüquqi biliklərə və etik normalara malik olmaq **(ÜK-4);**
- sağlam həyat tərzini gözləmək **(ÜK-5);**
- yeni ideyalar irəli sürmək və əsaslandırmaq **(ÜK-6);**
- mədəniyyətlərarası dialoqa hazır olmaq **(ÜK-7);**
- tənqid və özünütənqidə dözümlülük göstərmək **(ÜK-8);**
- problemli şəraitlərdə təşəbbüskarlıq göstərməyi və məsuliyyəti öz üzərinə götürmək **(ÜK-9);**
- xarici dildə sadə mətnləri oxuyub tərcümə etmək və fikrini ifadə etməyi **(ÜK-10);**

- İKT-dən istifadə etməyi bacarmaq **(ÜK-11);**
- öz inkişafına, peşəkarlığının artırılmasına çalışmaq **(ÜK-12);**
- fikrini düzgün və yığcam ifadə etmək **(ÜK-13);**

2.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (**PK**) yiyələnməlidir:

İstehsalat-pedaqoji sahəsi üzrə:

- fəaliyyət sahəsinə aid olan fənlərin əsas problemlərini, onların konkret tətbiq sahələrini bilmək **(PK-1);**
- peşə fəaliyyətində İKT-dən istifadə etmək **(PK-2);**
- ixtisasla bağlı anlayış və terminlərin mənasını bilmək və tətbiq etmək **(PK-3);**
- qarşıya müəyyən vəzifələr qoymağı, onları həll etməkdə müvafiq metodları seçməyi və tətbiq etməyi bacarmaq **(PK-4);**
- şagirdlərin dərs prosesində istifadə etməsi üçün elmi-metodik və didaktik vəsait hazırlamağı bacarmaq **(PK-5);**

Təşkilati-inzibatçılıq sahəsi üzrə:

- qazanılmış biliklərə, bacarıq və vərdişlərə uyğun olaraq, təhsil sahələrində kompleks məsələlərin həllində iştirak etməyə hazır olmaq **(PK-6);**
- fənnin tədrisi ilə bağlı bilikləri təqdim etmək və onları iş şəraitinə adaptasiya etmək **(PK-7);**
- kollektivdə öz həmkarları ilə əlbir işləməyi, optimal qərarlar qəbul etməyi bacarmaq, idarəetmə və metodlarına yiyələnmək **(PK-8);**
- şagirdlərin müəyyən qruplarına rəhbərliyi bacarmaq **(PK-9);**

Pedaqoji sahə üzrə:

- tədris materiallarının elmi əsaslarını bilmək və onu təlim etməyi bacarmaq elektron kitabxanalardan, referativ jurnallardan, internetdən yeni məlumatları əldə etmək və təqdim etmək **(PK-11).**

.

3. Təhsilin məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum tələblər

3.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası.

3.1.1. Peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

040101 «Fiziki tərbiyə müəllimliyi» ixtisası üzrə subbakalavrların peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

- pedaqoji;
- istehsalat-pedaqoji;
- təşkilati-inzibatçılıq və s.

3.1.2. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər.

Pedaqoji fəaliyyət üzrə:

- liseylərdə, orta məktəblərdə müəllim vəzifəsində pedaqoji fəaliyyət göstərmək;
- liseylərdə, şagirdlərlə maarifləndirici işlərin aparılması üsullarına yiyələnmək

İstehsalat – pedaqoji fəaliyyət üzrə:

- ixtisas üzrə biliklərdən istifadə etmək;
- informasiyaların toplanması və emalında müasir üsullardan istifadə etmək;
- ixtisas sahəsinin əsas problemlərini dərk etmək, onların konkret tətbiq sahələrini bilmək, fənlərarası əlaqələri görmək;
- tədris prosesində kompüter texnologiyasından istifadə etmək.

Təşkilatı – inzibatçılıq fəaliyyəti üzrə:

- elmi praktik seminarları, dərnəkləri, disputları təşkil etmək;
- fəaliyyət nəticələrini proqnozlaşdırmaq üçün elmi yenilikləri tətbiq etmək;
- qazanılmış biliklərə, bacarıq və vərdişlərə uyğun olaraq, təhsil sahələrində kompleks məsələnin həllində iştirak etməyə hazır olmaq;
- kollektivdə öz həmkarları ilə əlbir işləməyi, optimal qərarlar qəbul etməyi bacarmaq, idarəetmə və onun metodlarına yiyələnmək.

3.2. Ümumtəhsil fənlər bölümü

№	Fənlərin adı	Auditoriya saatları	Semestr üzrə bölgü	
			I semestr	II semestr
1	Azərbaycan dili(təlim rus d-də)	60	2	2
2	Azərbaycan (rus) dili	90	4	2
3	Ədəbiyyat	90	2	4
4	Xarici dil	60	2	2
5	Azərbaycan tarixi	30		2
6	Tarix	30	2	
7	İnsan və cəmiyyət	30		2
8	İqtisadiyyatın əsasları	30		2
9	Cəbr və analizin başlanğıcı	60	2	2
10	Həndəsə	30		2
11	İnformatika	45	3	
12	Fizika	60	2	2
13	Astronomiya	30		2
14	Kimya	60	2	2
15	Biologiya	30	2	
16	Fiziki coğrafiya	45	3	
17	GÇH	60	2	2
18	Fiziki tərbiyə	60	2	2

Qeyd:Ümumtəhsil fənləri bölümünə daxil olan fənlər Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 30.10.2006-cı il tarixli, 233 №li qərarı ilə təsdiq olunmuş “Azərbatcan Respublikasında ümumtəhsilin konsepsiyası (Milli Kurikulumu)”na uyğun müəyyənləşdirilir və məzun bu konsepsiyaya uyğun olan biliklərə nail olmalı. Birinci kurslarda ümumtəhsil fənləri tədris olunduğu üçün kredit sisteminə daxil edilmir.

* Orta ixtisas məktəblərinin təklifləri əsasında Azərbaycan bölməsində təhsil alanlar öz arzuları ilə həmin saat həcmində ikinci xarici dili və ya Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti fənnini seçə bilərlər.

** Seçmə fənlərə orta ixtisas məktəbi tərəfindən fəlsəfə, politologiya, sosiologiya, milli əxlaq və ailə etikası, dövlət və vətən mədəniyyəti, hüququn əsasları və s. humanitar, sosial-iqtisadi fənlər daxil edilə bilər.

*** Ümumtəhsil fənlər bölümü yalnız ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunanlara adidir. Bu bölümdə seçmə fənlər üçün nəzərdə tutulan saatlar ixtisas yönümünə uyğun fənlərə verilir.

**** Humanitar fənlər bölümünə daxil olan "Azərbaycan dili" (xarici dildə təhsil alanlar üçün), "Azərbaycan tarixi", "Xarici dil" fənləri tam orta təhsil bazasından qəbul olunanlar üçün birinci, ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunanlar üçün isə ikinci dərs ilindən başlayaraq tədris olunur.

***** İxtisasın peşə hazırlığı bölümünün seçmə fənləri orta ixtisas məktəbi tərəfindən müəyyənləşdirilir. Peşə hazırlığının seçmə fənləri bir neçə bloka ayrılır: ixtisas hazırlığının seçmə fənləri və ixtisaslaşmaların seçmə fənləri. Tələbə ixtisas hazırlığı bir fənn, seçdiyi ixtisaslaşma blokunun bütün fənlərini seçməlidir.

3.3 İxtisas üzrə fənn bölümləri, fənlərin kreditlər, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

Fənn bölümünün kodu	Fənn bölümləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından)	Fənn bölmələri üzrə kreditlərin sayı	Fənlər	Fənlər üzrə kreditlərin sayı	Qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları
Təhsil hissəsi					
HF – B00	**Humanitar fənlər bölümü********	**28**			
	Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində subbakalavr: **Bilməlidir:** -20 və 21-ci əsrlər hüdudlarında dünya hakim regionlarının əsas inkişaf istiqamətlərini ; -20-ci əsrin sonu – 21-ci əsrin əvvəllərində dövlətlərarası ziddiyyətlərin yerli, regional səbəblərini və mahiyyətini; -dünyanın aparıcı dövlətlərinin və regionların iqtisadi və siyasi(inteqrasiya, eyni mədəniyyətli, miqrasiya və başqa) inkişafının əsas proseslərini; -BMT, NATO, Aİ və başqa təşkilatların təyinatı və onların fəaliyyətinin əsas istiqamətlərini; - milli və dövlət ənənələrində elmi, mədəniyyətin və dinin rolu, qorunub saxlanılması və möhkəmlənməsini; -ən vacib hüquqi və qanunverici aktların tərkibi və təyin olunmasının dünya və regional əhəmiyyətini; - peşəyə uyğun dilin lüğət tərkibini (1200-1400 söz) və qramatik normalarını; **bacarmalıdırıp:** -Azəbaycan Respublikasında və dünyada müasir iqtisadi, siyasi və mədəni vəziyyətlə tanış olmağı; -dünya, regional və vətən sosial iqtisadi, siyasi və mədəni problemləri üzə çıxarmağı; - xarici dildə peşə yönümlü mətnləri (lüğətlə) tərcümə etməyi; - şifahi və yazılı nitqi müstəqil təkmilləşdirməyi, lüğət ehtiyatını artırmağı. **Yiyələnməlidir:** - Azərbaycan tarixindən vətənpərvərlik tərbiyəsində istifadəyə; - xarici dildə ixtisasına uyğun sərbəst danışmaq, oxuyub tərcümə etmək vərdişlərinə.		HF–B01 Azərbaycan dili * *(təlimi rus dilində olanlar üçün)* HF–B02 Azərbaycan tarixi HF–B03 Xarici dil	6 4 8	**ÜK-3** **ÜK-4** **ÜK-7** **ÜK-10**
HSF – B00	**Seçmə fənlər****			10	
İPF–B00	**İxtisasın peşə hazırlığı fənləri bölümü**	**116**			
	Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində subbakalavr **Bilməlidir:**		İPF – B01 Педагоэика	6	**ÜK**

	- pedaqogikanın yaranması, inkişafı humanitar və təbiət elmləri sistemində onun yerini - -pedaqoji peşə fəaliyyətin asspektlərini cəmiyyətdə müəllimin rolunu; - -pedaqogikanın ümumi əsaslarını, humanitar və təbiət elmləri sistemində onun yerini; - -pedaqogika elminin quruluşunu, nəzəriyyəsini, Azərbaycan təhsil sisteminin yaranması və inkişafını, dövlət təhsil siyasətinin əsas prinsiplərini; - -təhsil və təlim nəzəriyyəsi; təlimin məzmunu ibtidai və orta təhsilin müasir konsepsiyalarını; təlimin mahiyyəti və hərəkətverici qüvvələri; müxtəlif yaş dövrlərində təlimin motivlərini; **bacarmalıdır:** - məktəblilərin təlim idrakı fəaliyyətinə rəhbərliyi təlimin prinsipləri, metodları və təşkilini; məktəbdə tədris, onun tipləri, quruluşu dərsin aparılmasına və təhlilinə edilən tələbləri; məktəblilərin təlim müvəffəqiyyətlərin diaqnostikası və qiymətləndirilməsini tərbiyə nəzəriyyəsi və onun metodikasını tərbiyənin məqsədi və vəzifələrini; tərbiyənin hərəkətverici qüvvələrini; tərbiyənin müasir konsep-siyalarını, onun sosiomədini əsasları, elmi-metodiki əsaslandırılması və praktiki tətbiqini məktəblilərin təlim prosesində və sinifdənxaric fəaliyyət növlərində tərbiyəsini; kollektiv və şəxsiyyət, onların qarşılırlı münasibətlərinin təşkilini; müəllimin sinif rəhbərliyinin fəaliyyətin, əsas istiqamətləri və formalaşdırılmasını; məktəblinin səviyyəsinin qiymətləndirilməsini; - *pedaqoji fəaliyyəti;* pedaqoji qabiliyyətlərin diaqnostikasını pedaqoji ünsiyyət onun funksiyaları üslubları və metodlarını; pedaqoji ünsiyyət mədəniyyətini qarşılıqlı pedaqoji təsir psixologiyasını pedaqoji fəaliyyətin fərdi üslublarını; münasibət kateqoriyasının psixoloji məzmunu: valideyin-uşaq münasibətlərini; ünsiyyət psixologiyasının (partikum): ünsiyyət və ünsiyyətçiliyi ünsiyyət və fəaliyyəti; ünsiyyətin çoxplanlı xarakterini; ünsiyyətdə rollarını; ünsiyyətdə simpatiyanın; dinləmə qaydalarını; söhbətin aparılmasını; inandırma qaydalarını; konfiliktlər və onlardan çıxmağın yolların davranışın korreksiyasını müxtəlif yaşlı uşaqlarla ünsiyyətin yollarını; uşaqların öz yaşıdları ilə ünsiyyət yaradılması yollarını **yiyələnməlidir:** - məktəb pedaqogikasını, təhsil və təlim nəzəriyyəsini tərbiyənin müasir konsepsiyalarını, elmi-metodiki əsaslandırmaları kollektiv və şəxsiyyət problemini təlim proseslərinə - -əmək insan fəaliyyətinin bir növü kimi; əməyin növləri, məzmunu və mürəkkəbliyi peşə əməyi yaradıcı əmək; əməyin quruluşu, onun obyekti, məqsədi, vasitələri, yolları, əməyin nəticələri, əmək şəraiti; əməyin əməliyyat sahəsi; əmək fəaliyyətinə (əmək bacarıqları); əməyin motiv-dəyər sahəsi (motivlər, maraqlar, tələbatlar, qabiliyyətlər); əməkdə yaradıcılıq məktəblilərin peşə seçimlərinin müəyyənləşməsi təlim-idrak fəaliyyətinin psixologiyası inkişafetdirici təlim; bir fəaliyyət növü kimi təlimin mahiyyəti; əqli hərəkətlərin formalaşmanın mərhələli nəzəriyyəsi (P.İ..Qalperinə görə); "inkişafetdirici təlim" anlayışı; təlim fəaliyyəti konsepsiyası əqli fəaliyyət yollarına **Bilməlidir:** - psixologiyanın ümumi əsaslarını; - insanın fərdi-tipoloji xüsusiyyətlərini; - yaş və pedaqoji psixologiyanı onun, təlim-tərbiyə, əmək pedaqoji fəaliyyətlərini;		İPF – B02 Психолоэийа	4	**PK**

	- sosial və peşə psixologiyasını - riyyaziyyat kursunun anlayış və qanunlarını; - tədris prosesində İKT-dən istifadəni; - təlim və tərbiyənin əsas forma və metodlarını,şəx- - siyyətin psixoloji aspektləri; **bacarmalıdır:** - *pedaqoji fəaliyyəti;* pedaqoji qabiliyyətlərin diaqnostikasını pedaqoji ünsiyyət onun funksiyaları üslubları və metodlarını; pedaqoji ünsiyyət mədəniyyətini qarşılıqlı pedaqoji təsir psixologiyasını pedaqoji fəaliyyətin fərdi üslublarını; münasibət kateqoriyasının psixoloji məzmunu: valideyin-uşaq münasibətlərini; ünsiyyət psixologiyasının (partikum): ünsiyyət və ünsiyyətçiliyi ünsiyyət və fəaliyyəti; ünsiyyətin çoxplanlı xarakterini; ünsiyyətdə rollarını; ünsiyyətdə simpatiyanın; dinləmə qaydalarını; söhbətin aparılmasını; inandırma qaydalarını; konfiliktlər və onlardan çıxmağın yolların davranışın korreksiyasını müxtəlif yaşlı uşaqlarla ünsiyyətin yollarını; uşaqların öz yaşıdları ilə ünsiyyət yaradılması yollarını **yiyələnməlidir:** - əmək insan fəaliyyətinin bir növü kimi; əməyin növləri, məzmunu və mürəkkəbliyi peşə əməyi yaradıcı əmək; əməyin quruluşu, onun obyekti, məqsədi, vasitələri, yolları, əməyin nəticələri, əmək şəraiti; əməyin əməliyyat sahəsi; əmək fəaliyyətinə (əmək bacarıqları); əməyin motiv-dəyər sahəsi (motivlər, maraqlar, tələbatlar, qabiliyyətlər); əməkdə yaradıcılıq məktəblilərin peşə seçimlərinin müəyyənləşməsi təlim-idrak fəaliyyətinin psixologiyası inkişafetdirici təlim; bir fəaliyyət növü kimi təlimin mahiyyəti; əqli hərəkətlərin formalaşmanın mərhələli nəzəriyyəsi (P.İ..Qalperinə görə); "inkişafetdirici təlim" anlayışı; təlim fəaliyyəti konsepsiyası əqli fəaliyyət yollarına				
	Bilməlidir: - idman ustalığının artırılması üzrə məşğələlərin məzmunu və ümumi xarakteristikasını; **bacarmalıdır:** -idman məşqinin vasitə və metodlarını tətbiq etməyi; **yiyələnməlidir:** -idman hazırlığının ümumi əsaslarına;		**İPF – B03** İdman ustalığının artırılması	4	
	Bilməlidir: -idman turizminin nəzəri elmi anlayışı; -onun tətbiqinin əhəmiyyəti və məqsədi; -idman turizmində istifadə olunan idmanın növləri və onlara hazırlıq metodikasını; -fiziki hazırlığın inkişaf etdirilməsində, möhkəmləndirilməsində əsas vasitələrini; -digər idman növlərinin inkişafında idman turizminin əhəmiyyətini; **bacarmalıdır:** -idman turizminin texniki və taktiki təlimlərinin öyrədilmə ardıcıllığını; -tədris və digər müəssisələrdə bu idman növünün tətbiqini; **yiyələnməlidir:** -idman turizmində istifadə olunan idman növlərinə; -idman turizmində tətbiq olunan idman növlərinin hazırlıq metodikasına; -idman turizminin öyrədilmə ardıcıllığına.		İPF – B04 İdman turizmi	4	

	Bilməlidir: - İKT vasitələrindən öz peşə fəaliyyətlərində səmərəli istifadə üzrə bilik, bacarıq və vərdişlər sistemi formalaşdırmaqdır; müəllimin müasir dövrün artan tələblərinə uyğun olaraq yeni funksiyalarını, səriştəlik səviyyəsini nəzərə alsaq, bu kursun pedaqoji, təşkilatı və texnoloji əhəmiyyəti özünü daha qabarıq şəkildə göstərir; müəllim öz fənnini tədris etməklə yanaşı, həm də təhsil müəssisəsinin mühüm fəaliyyət istiqamətlərində İKT-nin tətbiqi üzrə praktik işləri təşkil etməli, onları əlaqələndirməli və səmərəli idarə etməlidir; təhsil alanların Təhsildə İKT” kursu çərçivəsində peşə hazırlığının əsas istiqamətlərini **bacarmalıdır:** - müxtəlif növ təlim – tərbiyə fəaliyyətində, müxtəlif tip dərslərin təşkili və keçirilməsində İKT vasitələrindən istifadənin müasir üsul və metodları ilə tanışlıq; təhsil sistemində çalışan mütəxəssisin (pedaqoqun) peşə fəaliyyətində İKT-dən istifadə metod və üsullarının öyrədilməsi; tədris prosesində istifadə üçün nəzərdə tutulmuş, “səpələnmiş” informasiya resupsları ilə (İnternetlə) işdə İKT-nin səmərəli tətbiqinin öyrədilməsini **yiyələnməlidir:** - hesablama texnikası bazasında fəaliyyət göstərən multimediya texnologiyaları, məlumatın daxil edilməsi, toplanması, emalı, ötürülməsi, operativ idarə - edilməsinin avtomatlaşdırılması, süni intellekt və informasiya sistemlərinin tətbiqi şəraitində şagird şəxsiyyətinin inkişafına istiqamətləndirilmiş (şəxsiyyət yönümlü) təlimin praktik reallaşması imkanları ilə tələbələrin tanış edilməsi; bu kursun tədrisində tələbələrin müstəqil işlərinin xüsusi çəkisi xeyli yüksəkdir; laborator praktikumundakı müstəqil iş prosesində tapşırıqlarının icrası üçün zəruri məlumatların İnternetdən axtarılıb tapılması nəzərdə tutulur; elektron tədris vəsaitlərinin, həmçinin digər tədris təyinatlı proqram vasitələrinin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi ilə əlaqədar laborator praktikum tapşırıqlarının icrası zamanı məktəb informatika kursu üzrə proqram vasitələrindən istifadə etməyə		İPF – B05 Тялим просесиндя информасийа коммуникасийа технолоэийаларындан истифадя	4	
	Bilməlidir: - insan anatomiyasının elmi əsaslarla məşq prosesinin aparılmasında rolu və tətbiqi üsullarını; - insan orqanizminin bütün orqanlar haqqında ümumi bioloji biliklərin nəzəri-metodiki anlayışı; - dayaq aparatının, o cümlədən aktiv və passiv hərəkət elementlərinin icrası zamanı baş verən fizio-bioloji dəyişikliklər; - fiziki hərəkətlərin tətbiqi zamanı insan orqanizmində baş verən fizio-bioloji və anatomik dəyişiklikləri; - idmanın müxtəlif növlərinin vasitəsi ilə ətraf orqanların ümumi quruluşunda bioloji dəyşikliklərin yaradılması və inkişaf etdirilməsini; - müxtəlif yaş dövrlərində daxili orqanların iş fəaliyyətinin sağlamlıq prinsipləri istiqamətində möhkəmləndirilməsi. - müvafiq hərəkətlərin tətbiqi nəticəsində əzələ və bağlarda yaranan şərti reflekslərin ümumi vəziyyətinin dəyişməsini; - hərəkət komplekslərindəki texnika və taktikanın təlimində daxili, eyni zamanda xarici orqanların ümumi vəziyyətini; - hərəkət komplekslərinin texnika və taktikanın təkmil-ləşdirilməsində əsas anatomik funksiyaların rolunu; - anatomiya fiziki, texniki, taktiki və psixoloji hazırlıq		İPF – B06 İnsan anatomiyası və fiziologiyası	4	

	mərhələlərində tutduğu mövqeyini **bacarmalıdır:** − hərəkət dayaq aparatının o, cümlədən daxili və xarici orqanların quryluşu və iş prinsiplərini; − fiziki hərəkətlərlə məşğul olarkən orqanizmdə baş verən fizio-bioloji dəyişiklikləri; − fiziki yüklənmələr zamanı ürək, eləcə də qan-damar sistemində baş verən proseslər və onun dozalaşdırılmasını; − fizиki hərəkətləк vasitəsilə orqanizmin mütənasib-harmonik inkişaf prosesi və onun nizamlanmasını; − müalicə tipli fiziki hərəkətlərin tətbiqi zamanı digər orqanları zədələтmələrdən qorma üsullarını; − fiziki hərəkətlər zamanı insan orqanшzmi ilə digər canlıların daxili və xarici orqanlarında baş verən bioloji dəyişikliklərи, onlar arasındakı fiziki güc nisbətlərini; − idmanın müxtəlif növlərinin insan orqanизminя təsir göstərən əsas vasitələri və onların planlaşdırılmasını; − fiziki keyfiyyətlərin təbii xüsusiyyətləri və onların idmanın müxtəlif növlərinin vasitəsilə lazımi müsbət istiqamətə yönəldilməsini; − fizioloji cəhətdən qüsurlu insanlar üçün fiziki tərbiyənin təşkili və tətbiqini bacarmalı və bilməlidir **yiyələnməlidir:** - insan anatomiyasının elmi əsaslarla məşq prosesinin aparılmasında rolu və tətbiqi üsullarına; - fiziki yüklənmələr zamanı ürək, eləcə də qan-damar sistemində baş verən proseslər və onun dozalaşdırılmasına; - müvafiq hərəkətlərin tətbiqi nəticəsində əzələ və bağlarda yaranan şərti reflekslərin ümumi vəziyyətinin dəyişməsinə; - insan anatomiyasının elmi əsaslarla məşq prosesinin aparılmasında rolu və tətbiqi üsullarını; - insan orqanizminin bütün orqanlar haqqında ümumi bioloji biliklərin nəzəri-metodiki anlayışına; - dayaq aparatının, o cümlədən aktiv və passiv hərəkət elementlərinin icrası zamanı baş verən fizio-bioloji dəyişikliklər; - Müvafiq hərəkətlərin tətbiqi nəticəsində əzələ və bağlarda yaranan şərti reflekslərin ümumi vəziyyətinin dəyişməsinə **Bilməlidir:** -bədən tərbiyəsi və idman elminin nəzəriyyəsini və müxtəlif üsullarla metodiki təlim vasitələrini; -bədən tərbiyəsinin bir pedaqoji fənn kimi təhsil müəssisələrində məqsədi vəzifəsini; -təhsil sistemində tədris edilən idmanın növləri və onların ümumi fiziki hazırlıqda əhəmiyyətini; -bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafda olan müxtəlif yaş dövrlərində uşaqların orqanizminə təsirini və onun tətbiqi metodlarını; -sağlamlığın möhkəmləndirilməsində baədən tərbiyəsi kompleks və vasitələri təsirini; -bədən tərbiyəsi və idman hərəkətlərinin öyrədilməsində tətbiq edilən təlim metodlarını; -VMH kompleks normativlərində fiziki hazırlığın əsas vasitələrini və onların təlimi metodlarını; -ümumi və xüsusi fiziki hazırlığın elmi nəzəri anlayışını, hərəkət qabiliyətləri və onların təlimi metodlarını		İPF – B07 Fiziki tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası	8	

	bacarmalıdır: -bədən tərbiyəsi və idmanın ümumi xarakteristikasını, təsnifatını və onların təlimi metodlarını; -bədən tərbiyəsi və idmanın elmi əsaslarla nəzəriyyəsini; -müxtəlif hərəkət komplekslərinin insan orqanizminə elmi prinsiplə fizioloji təsirini və onun formalaşdırılmasını; -bədən tərbiyəsinin və idmanın tərbiyə edici vasitələrinin nəzəri metodiki formalarını; -peşə yönümlü fiziki hazırlığının elmi-nəzəri əsasını və təlimi metodlarını; -fiziki tərbiyə məşğələlərinin qurulma formaları və planlaşdırılmasını; -hərəkət qabiliyyətlər və onların metodiki təlimi formalarını; **yiyələnməlidir:** -bədən tərbiyəsi və idmanın meydana gəlməsinin və tarixi inkişafının mərhələli formalarına; -fiziki hərəkətlərin insan orqanizminə təsirinin elmi-nəzəri anlayışına, onun daxili və xarici orqanların formalaşmasında roluna; -bədən tərbiyəsi və idmanın tədris prosesində istiqaməti və strukturuna; -hərəkət koordinasiyalar və qabiliyyətlərin tərbiyə olunma vasitə və metodlarına; -fiziki tərbiyə məşq-təlimlərinin qurulamsı, planlaşdırılması və tədris metodlarına; -müxtəlif üsul və metodlarla idman növlərinin elmi-nəzəri anlayışla təlimlərinə; -bədən tərbiyəsi və idmanın nəzəri təlim metodlarının biliklərin mənimsənilməsinə **Bilməlidir:** -bədən tərbiyəsi və idmanın meydana gəlməsinin əsas səbəblərini və zəruriyyətini; -cəmiyyətin ilkin formasında və müxtəlif dövlət quruluşlarında onun inkşafına təsir göstərən vasitələri; -bədən tərbiyəsi və idmanın cəmiyyətin inkişafında, xüsusilə əməyin fiziki hazırlığında elmi-nəzəri vasitələrinin tətbiqi üsullarını; -bədən tərbiyəsi və idmanın tibbi, hərbi və siyasi prinsiplərini; -Olimpiya oyunlarının, Dünya, Avropa, eləcə də Spartakiadaların, kiçik və böyük miqyaslı yarışların meydana gəlməsi və inkişafını; -bu və digər idman növlərinin meydana gəlməsi və inkişafı, idman növlərinin olimpiya və qeyri olimpiya növlərinə ayrılmasını; -qədim və müasir idman qurğu və komplekslərinin təsnifatı və xüsusiyyətini **bacarmalıdır:** -bədən tərbiyəsi və idmanın meydana gəlməsinə səbəb hərəkətlərin texnika və taktikasını; -qədim olimpiya oyunlarında və digər miqyaslı yarışlara fiziki və texniki hazırlıq üsullarını; -qədim və müasir döyüşçü hazırlığının komplekslərini; -hərəkət qabiliyyətlərin yaranması və onların müxtəlif formalarda hazırlıq vasitələrini; -bədən tərbiyəsinin bir tədris fənni kimi yaranmasını və tibbi anillərinin elmi-nəzəri anlayışını; -qədim dövrdən müasir cəmiyyətə kimi bədən tərbiyəsinin nəzər		İPF – B08 Fiziki tərbiyə tarixi	6	

	və təcrübi inkişaf formalarını; -müxtəlif idman növlərinin yaranmasına, meydana gəlməsinin əsas səbəblərinə və tarixi inkşaf prosesinə; -pedaqoji prosesdə bədən tərbiyəsi və idmanın meydana gəlməsi, bir idman növü kimi formalaşmasının tarixi aspektlərini **yiyələnməlidir:** -qədim hərəkət komplekslərinə müvafiq, müasir texniki hazırlığın əlaqələndirilməsinə; -idman növlərinin inkişafında meydana gəlmiş və dəyişiklərə, texniki, taktiki, eləcə də yarış qaydalarına; -bütün idman növləri üzrə hərəkət komplekslərinin tarixi forması və onların müasir federasiyası və assosiasiya qurumlarının quruluşuna; -cəmiyyətin formalaşmasında bədən tərbiyəsi və idmanın spesifik xüsusiyyətlərinə; -müxtəlif idman növlərinin yaranmasının əsas tarixi xüsusiyyətlərinə və pedaqoji prosesdə onun roluna **Bilməlidir:** -bədən tərbiyəsi və idmanın cəmiyyətin bütün sahələrdə təşkili, eləcədə onun planlaşdırılmasını; -hazırladığı kadrların elmi səviyyəsindən, dərəcəsində asılı olmayaraq təhsil müəssisələrində fiziki tərbiyənin tədrisinin və tədbirlərinin təşkilin; -bədən tərbiyəsi və idmanın müxtəlif müəssisələrdə təşkili və idarə edilməsini; -müxtəlif yaş dövrlərində sağlamlığın möhkəmləndirilməsində, tərbiyəvi işlərin planlaşdırılmasında fiziki tərbiyənin vasitələri və onların təşkilini; -uşaq gənclər və digər idman təmayüllü təhsil müəssisələrində bədən tərbiyəsi və idmanın təşkili, idarə olunmasını; -müxtəlif miqyaslı yarışlarda və tədbirlərdə bədən tərbiyəsi və idmanın idarə olunmasını; -ordu sıralarında və istehsalat müəssisələrində bədən tərbiyəsi işlərinin, tədbirlərinin təşkilini və idarə olunmasını **bacarmalıdır:** -bədən tərbiyəsi və idmanın sağlamlıq prinsiplərini elmi-nəzəri anlayışla təşkilini və idarə olunması; -idman növlərinin beynəlxalq qaydalara müvafiq yarışların təşkili və idarə olunmasını; -təhsil müəssisələrində fiziki tərbiyə təlimləri və tədbirlərinin idarə olunmasını;. -bədən tərbiyəsi və idmanın tərbiyəvi, sağlamlıq təlimlərinin təşkilini; -istehsalat və istirahət müəssisələrində bədən tərbiyəsi təlimlərinin və tədbirlərinin idarə olunmasını; -kütləvi bədən tərbiyəsi tədbirlərinin təşkilini və idarə olunmasını; -olimpiya və qeyri olimpiya idman növlərində rəsmi turnirlərin təşkilini və beynəlxalq federasiyaların müvafiq qaydalarına idarə olunmasını **yiyələnməlidir:** -fiziki hərəkətlərin texniki, taktiki və psixoloji hazırlıq proseslərinin təlimi metodlarına; -fiziki hazırlığın ümumi və xüsusi təlim üsul və vasitələrinə; -tədris prosesində tətbiq olunan idmanın növləri və onların tibbi-bioloji amillərinə; -uşaq gənclər, xüsusilə idman cəmiyyət və klublarında təlim-		İPF – B09 Fiziki tərbiyə və idmanın idarə edilməsi	4	

	məşq proseslərinin təşkilinə; -bədən tərbiyəsi və idmanın tərbiyəvi təlim prinsiplərinə; -təhsil müəssisələrində kütləvi bədən tərbiyəsi və idman tədbirlərinin təşkilinə və idarə olunmasına; -istehsalat və peşə yönümlü fiziki hazırlığın elmi-nəzər anlayışla təliminə və təşkilinə; -VMH kompleks normativlərində, müxtəlif yaş xüsusiyyətlərinə müvafiq fiziki hazırlığın təşkilinə və idarə olunmasına B**ilməlidir:** -idman qurğularının, texniki vasitələrinin, alət və avadanlıqlarının beynəlxalq standartları və ümumi istifada qaydalarını; − idman qurğuları və texniki vasitələrinin yaranmasının tarixi, tətbiqinə dair elmi-nəzəri və praktiki bilikləri; − idman qurğunlarının hazırlanmasının texniki üsullarını, texnologiya materiallarının növlərini və tərkibini; − müvafiq idman növləri üzrə alət, avadanlıqların istismar müddətini, saxlanma və qorunma normativlərini; − yumşaq, möhkəm materiallardan hazırlanmış alət və avadanlıqların növləri, xüsusəndə onların tərkib hissələrini; − tədris prosesində idman qurğularının tətbiqi və onlarda ümumi texniki xarakterli mühafizə prinsiplərini; − idman qurğu və meydançalarının texniki-taktiki, eləcədə coğrafi prinsiplərlə yerləşdirilməsini; − bütün alət və avadanlıqların hazırlanma texnologiyasını, istismar müddətini və onların materiallarının texniki tərkib hissələrini; − texniki vasitəlrin, alət və avadanlıqların tədris prossesinə, idman yarışlarına, xüsusən də, sağlamlıq-təlim prinsiplərinə bölünməsinin ümumi xarakteristikasnıı; − İdman texniki vasitələrinin təsnifatı və tətbiqinin metodik üsulları, gigiyenik prinsipləri **bacarmalıdır:** − İdman qurğuları və texniki vasitələrinin tətbiqinə dair elmi-nəzəri və praktiki prinsiplərini; − İdman qurğu və meydançaların texniki-taktiki, eləcədə fizki hazırlıqda coğrafi prinsiplər üzrə yerləşdirilməsini; − İdman texniki vasitələrinin təsnifatı və tətbiqinin metodik üsullarını, gigiyenik prinsiplərlə təsnifatını; − texniki vasitələrin, alət və avadanlıqların hazırlanma texnologiyasının ümumi prinsiplərini, istismar müddəti üzrə tətbiqini və onların materiallarının texniki tərkib hissələrinin planlaşdırılmasını; − tədris prosesində idman qurğularının tətbiqini və onların ümumi texniki xarakterli mühafizə prinsiplərini; − texniki vasitələrin saxlanmasına, mövsümü tətbiqinə, onların qruplaşdırılması və texniki xüsusiyyətlərinə nəzarət prinsiplərini **yiyələnməlidir** − İdman qurğularında, müxtəlif təsnifatlı meydançalarında texniki, taktiki və fiziki hazırlıqda ümumi xüsusiyyətlərinə; − tədris prosesində idman qurğularının, alət və avadanlıqlarının tətbiqi, xüsusən də, onlarda ümumi texniki xarakterli mühafizə prinsiplərinə; − müxtəlif təyinatlı fiziki hazırlıqda istifadə edilən, xüsusi prinsiplərlə hazırlanmış alət və avadanlıqların tətbiqi üsullarına; − ümumi və xüsusi təyinatlı qurğuların, eləcə də alət və avadanlıqların mühafizə xarakterli tətbiqi metodlarına; − İdman texniki vasitələrinin təyinatı, təsinfatının, gigiyenik		İPF – B10 İdman qurğuları	6	

	amillərinin qorunması və ümumi nəzarət prinsiplərinə; – qurğuların, texniki vasitələrin, alət və avadanlıqların təlim-məşq, xüsusən də yarışlarda tətbiqi və təhlükəsizlik qaydalarına **Bilməlidir:** – -bədən tərbiyəsi və idmanın hərəkətlər kompleksinin insan orqanizminə təsirini; -orqanizmin daxili və xarici orqanlarının inkişaf etdirilməsində xüsusi təlim vasitələrini; -fiziki və psixoloji bərpa etmə prosesində bədən tərbiyəsinin hərəkət vasitələrini; -tədris prosesində fiziki hərəkətlərin sağlamlıq və tərbiyəvi pedaqoji prinsiplərini; -tədris prosesində tibbi nəzarət və ozünə nəzarəti gigiyenik prinsiplərini; -istehsalat müəssisələrində, xüsusən də müxtəlif yaş dövrlərində sağlamlığın qorunması və möhkəmləndirilməsini; -istirahət və müalicə müəssisələrində fiziki hərəkətlərin təbabət prinsipləri və pedaqoji xüsusiyyətlərini – idman fiziologiyası və ümumi gigiyena haqqında nəzəri anlayışları; – fiziki hərəkətlərin tətbiqində insan orqanizmində baş verən fizioloji və anotomik dəyişikliklərin sağlamlıq prinsipləri üzərində qurulmasını; – bütün hallarda fiziki hərəkət fəaliyyətinin ümumi gigiyenasını; – müxtəlif yaş dövrlərində sağlamlıq prinsipləri üzərində qurlmuş ümumi müalicəvi o, cümlədən əyləncə tipli fiziki hərəkətlərin ümumi və fərdi təlim metodlarını; – müalicə və istirahət müəsisələrində tətbiq edilən fizioloji və ümumi gigiyenik fiziki hərəkətlərin tibbi üsullarla tətbiqini; – fizioloji qüsurlu insanların fiziki hərəkətlərindəki məhdudiyyətin müalicə istiqamətində planlaşdırılması və metodik təlim prinsiplərini; – insan sağlamlığına təsir göstərən bütün fiziki hərəkətlərin nəzəri-elmi anlayışını **bacarmalıdır:** -fiziki hərəkət komplekslərinin insan orqanizminə məqsədyönlü fizio-bioloji təsiri vasitələrini; -tədris prosesinin cinsi və yaş xüsusiyyətlərinə müvafiq pedaqoji tədrisini; -təhsil, istehsalat-əmək və digər fiziki-passiv peşə müəssisələrdə tibbi-gigiyenik vasitələrin tətbiqini; -tibb müəssisələrində fiziki hərəkət vasitəsi ilə sağlamlığın bərpa edilməsini və möhkəmləndirilməsini; -müalicə və sağlamlıq tipli idman hərəkət sistemlərinin pedaqoji xüsusiyyətini və tədrisi metodunu; -uşaq orqanizminin, xüsusi fizioloji qüsurlu və fiziki məhdudiyyətli orqanizmlərin idman hərəkətləri vasitəsi ilə formalaşdırılmasını; -müalicəvi və gigiyenik idman hərəkətlərinin yaş xüsusiyyətlərini və pedaqoji prinsiplərini - fiziki hərəkətlərin tətbiqi zamanı insan orqanizmində baş verən fizio-bioloji və anatomik dəyişiklikləri; - müvafiq hərəkətlərin tətbiqi nəticəsində əzələ və bağlarda yaranan şərti reflekslərin ümumi vəziyyətinin dəyişməsini; - fiziki hərəkətlərin tətbiqində insan orqanizmində baş verən fizioloji və anotomik dəyişikliklərin sağlamlıq prinsipləri		İPF – B11 İdman təbabəti və gigiyenası	6	

	üzərində qurulmasını; - müxtəlif yaş dövrlərində sağlamlıq prinsiplərinin ümumi müalicəvi o, cümlədən əyləncə tipli fiziki hərəkətlərin ümumi və fərdi təlim metodlarını; - idman fiziologiyası və gigiyenasının fiziki, texniki, taktiki və psixoloji hazırlıq mərhələlərində tutduğu mövqeyi; - idmanın müxtəlif növlərinin vasitəsi ilə ətraf orqanların ümumi quruluşunda bioloji dəyşikliklərin yaradılması və inkişaf etdirilməsini **yiyələnməlidir*:*** -fiziki hərəkətlərin müalicə və gigiyenik prinsiplərə uyğun tədrisi metodlarına; -idman hərəkət komplekslərinin insan orqanizminə təsiri vasitələrinə və onların inkişaf etdirilməsinə; -insan orqanizmini fiziki amillərlə formalaşmasında idman hərəkətlər kompleksinin pedaqoji prinsiplərə müvafiq təkmilləşdirilməsi; -idman alət, avadanlıq, xüsusilə komplekslərində gigiyenik təlimlər və onların tibbi amillərinə; -zədələnmələr, onları xüsusiyyətləri və tibbi yardım vasitələrinə; -tibbi testlərə, onların fizioloji xüsusiyyətlərinə və məşq təlimlərinin dozalaşdırılmasına; -fiziki yüklənmələr, onların bərpa edilməsi və adaptasiyasına - hərəkət komplekslərinin texnika və taktikanın təkmil-ləşdirilməsində fiziologiya və gigiyenanın funksional roluna; - idman fiziologiyası və ümumi gigiyena haqqında nəzəri anlayışlara; - idmanın müxtəlif növlərinin vasitəsi ilə ətraf orqanların ümumi quruluşunda bioloji dəyşikliklərin yaradılması və inkişaf etdirilməsinə; - hərəkət komplekslərindəki texnika və taktikanın təlimlərin daxili, eyni zamanda xarici orqanların ümumi vəziyyətinə təsirini. - fiziki hərəkətlərin tətbiqi zamanı insan orqanizmində baş verən fizio-bioloji və anatomik dəyişikliklərin əhəmiyyətinə; - hərəkət dayaq aparatının, xüsusən də aktiv və passiv hərəkət elementlərinin icrası zamanı baş verən fizio-bioloji və gigiyenik dəyişiklikləri **Bilməlidir:** − gimnastika idman növünün yaranması, onyн müxtəlif istiqamətlərə ayrılmasını; − ümumi gimnastika və onun elmi nəzəri anlayışını; − тəhsil sistemi üçün nəzərdə tutulmuş gimnastikanın xüsusi növləri və insan orqanizminin inkişafına, sağlamlığın möhkəmləndirilməsinə təsir göstərən vasitələrini; − gimnastika hərəkət elementlərinin fizio-bioloji amilləri və gigiyenik faktorlarını; − gimnastikanın müxtəlif növlərində texniki, taktiki və psixoloji hazırlıqlarnı; − sıra, cərgə, yeriş, qaçış, ümuminkişaf hərəkətlərin təlimlərində gimnastikanın rolu və əhəmiyyətini; − gənc nəslin fizioloji cəhətdən formalaşmasına təsir edən əsas texniki və spesifik xüsusiyyətləri; − fiziki keyfiyyətlərin müxtəlif yaş dövrlərində inkişaf etdirilməsinin nəzəri və praktiki prinsiplərini; − idman, bədii, müalicə, gigiyenik və təbabət gimnastikasının nəzəri və praktiki təlimlərini;		İPF – B12 Gimnastika və tədrisi metodikası	8	

	− ordu sıralarında və xüsusi hərbi hissələrində tətbiq edilən gimnastik hazırlığın nəzəri və praktiki təlim metodikasını; − Tədris sisteminə, müxtəlif miqyaslı idman yarışlarına və məişət şəraitində tətbiq edilən gimnastikanın növlərini; − gimnastik təlimlərin tərbiyə və təhsil xüsusiyyətlərinin elmi əsaslarını; − atletika və idman oyunlarında tətbiq edilən gimnastik hərəkətləри; − fiziki tərbiyədə sağlamlığın möhkəmləndirilməsində və kompleks normativlərin hazırlığında istifadə edilən gimnastika növlərini **bacarmalıdır:** -gimnastika hərəkət kompleksləri, onların texniki, taktiki metodiki təlim vasitə və üsullarını; -tədris və təlim-məşq prosesində gimnastikanın növləri və onların tətbiqi üsullarını; -hərəkət kompleksləri, onların təsnifatını və seçilmiş növlərin mərhələli icra prinsiplərini; -orqanizmə gimnastika hərəkət növlərinin fizioloji təsirini və onun məqsədli tətbiqinin əhəmiyyətini; -təhsil sistemində gimnastika hərəkət növlərinin yaş və cinsi xüsusiyyətləri, onların tətbiqi metodikasını; -uşaq orqanizminin inkişaf etdirilməsində və müxtəlif yaş dövrlərində gimnastika sağlamlıq pedaqoji xüsusiyyətlərini; -kütləvi idman tədbirlərində gimnastikanın tətbiqinin məqsədi rolu və əhəmiyyətini; -olimpiya oyunlarında və digər miqyaslı yarışlarda gimnastikaının növlərinin beynəlxal qaydalarını; -Vətəntn Müdafiəsinə Hazıram(VMH) kompleks normativər və texniki, taktiki qiymətləndirmə meyarlaını; **yiyələnməlidir:** -gimnastika hərəkət növlərinin texnika və taktikasının metodiki icra üsullarını; -alətlər üzərində və alətsiz hərəkətlərin icra texnikasına müvafiq mühafizə tədbirlərinə; -tədris prosesində hərəkət komplekslərinin metodiki təlim üsullarına; -ümumi və xüsusi fiziki hazırlığın hərəkət növlərinin təyini və tədrisi metodikasına; -gimnastika idman növünün fiziki tərbiyə prosesində pedaqoji prinsiplərinə və onların tədris vasitələrinə; -atletika və idman oyunlarının tədrisində gimnastika hərəkət komplekslərinin əhəmiyyətinə; -istehsalat və müalicə müəssisələrində gimnastikanın növlərinə və onların tədrisi metodikasına **Bilməlidir:** -atletika hərəkət növlərinin fiziki tərbiyənin tədrisi prosesində pedaqoji prinsipləri və təlimi metodikasını; -atletika idman növünün elmi-nəzəri anlayışını və onun inkişaf formalarını; -təhsil müəssisələrində atletikanın hərəkət növləri və onun metodiki təlim üsullarını; -olimpiya oyunlarında və kütləvi bədən tərbiyə tədbirlərində atletika idman növünün rolunu; -atletikanın sağlamlıq və tərbiyəvi prinsiplərinin təlimi metodikasını; -şəxsiyyətin formalaşmasında atletika hərəkət komplekslərinin		İPF – B13 Atletika və tədrisi metodikası	8	

	əhəmiyyəti və onların mərhələli təlimi üsullarını; -VMH kompleks normativlərdə, ümumi fiziki hazırlığın inkişaf etdirilməsində və hərbi hazırlıq təlimlərdə atletikanın rolu, əhəmiyyəti **bacarmalıdır:** -atletikanın hərəkət növlərinin fiziki hazırlıqda xüsusi vasitələrni; -gimnastika və idman oyunlarının texniki, taktiki, eləcədə fiziki hazırlığında atletikanın metodiki təlim vasitələrini; -atletikanın beynəlxalq təşkilat və federasiyalarının ümumi, rəsmi yarış qanunlarını; -tədris prosesində atletika hərəkət növlərini, onların orqanizminə fizioloji təsirini və tətbiqinin əhəmiyyətini; -atletikanın növləri üzrə texniki, taktiki, fiziki və psixoloji təlim üsullarını; -hazırlıq növlərinin yeni təlim vasitələrini, taktiki üsullarını və təkmilləşdirilməsini; -hərəkət qabiliyyətlərin ümumilikdə ayrılıqda təlim və onların xarakteristikasını **yiyələnməlidir:** -atletikanın tədris, təlim-məşq fiziki, fizioloji və tibbi-bioloji amillərinin planlaşdırılmasına; -hərəkət komplekslərinin xüsusi təlim vasitələri ilə yeniləşdirilməsinə və onun ümumi hazırlığının təşkilinə; -atletika təlimlərində bilik, bacarıq və vərdişlərin möhkəmləndirilməsinə; -təlimlərdə hava iqlim və coğrafi şərait, orqanizmin fiziki və fizioloji formalaşdırılmasında onun tibbi-bioloji vasitələri; -atletika təlimlərində milli hərəkət komplekslərinə və onların tətbiqində üsul və vasitələrinə; -atletikanın növləri üzrə yarışlara, onları fərqləndirən əsas texniki fazalarının xüsusiyyətlərinə; -VMH kompleks normativlərin hazırlığında cinsi və yaş xüsusiyyətləri, onların fərdi və ümumi pedaqoji-metodiki təlimi prinsiplərinə				
	Bilməlidir: - fənnin əsas mahiyyətini və terminlərini; -"sağlam həyat tərzi" anlayışını; -norma, sağlamlıq və xəstəlik haqqında ümumi anlayışları; -sağlamlıq və onu müəyyən edən amilləri; -orqanizmin əsas risk amillərini, onların səbəblərini və gigiyenasını; -sağlam həyat tərzinin əsas prinsiplərini; -adaptasiya və stres anlayışlarını: -xəstəliklər və onların təsnifatını: -uşaq və yeniyetmələrin vaxtından əvvəl ölümü və şikəstliyinin əsas səbəbi olan geniş yayılmış xəstəlikləri; -yoluxucu xəstəliklər və onların profilaktikasını; -travmatizm və onun qarşısının alınması yollarını **bacarmalıdır:** -sağlamlıq və xəstəlik anlayışlarının fərqli cəhətlərini dərk etməyi; -tipik patoloji proseslərin səbəb və nəticələrini araşdırmağı; -müxtəlif orqan və orqanlar sistemi xəstəliklərinin spesifik xüsusiyyətlərini müqayisəli səciyyələndirməyi; -müxtəlif zədələnmələr zamanı ilkin tibbi yardım göstərməyi; -müxtəlif xəstəliklər zamanı ilkin tibbi yardım göstərməyi və xəstələrə qulluq etməyi; **yiyələnməlidir:** -xəstəliklərin meydana çıxmasında ekzogen və endogen amillərin tam		İPF- B14 Tibbi biliklərin əsasları	4	

	kompleksinə dair biliklərə; -müxtəlif orqanların xəstəliklərinin inkişafı mexanizmləri, gedişi və nəticələri dair biliklərə; -ekstremal vəziyyətlər və bu zaman göstəriləcək yardım haqqında bilik və vərdişlərə; -infeksion xəstəliklər, onların mahiyyəti, yoluxma yolları, profilaktikası və müalicə üsullarna dair biliklərə; -zərərli vərdişlər, onların bioloji və sosial bəla olması haqqında biliklərə; -şəxsi gigiyena və xəstələrə qulluq etməyin elmi və metodik əsaslarına **Bilməlidir:** -tədris prosesində tətbiq edilən idman oyun növlərini və onların pedaqoji prinsiplərini; -idman oyunlarının orqanizmə təsirini, onun formalaşdırılmasında əhəmiyyətini və rolunu; -idman oyun növlərinin texniki və taktiki hazırlıq proseslərinin pedaqoji təlim metodlarını; -idman oyunlarında tətbiq edilən qurğular və onların texniki xarakteristikalarını; -ayrı-ayrı oyun növlərinin elmi-nəzəri təlim metodlarını; -idman oyunlarında beynəlxalq assosiasiyalar və federasiyalar, onlar fəaliyyət prinsipləri; -VMH kompleksində idman oyunlarının rolu və onların fiziki hazırlıqda əhəmiyyətini **bacarmalıdır:** -idman oyunlarının müvafiq növləri üzrə hazırlığın metodiki təlimlərini; -oyunlar üzrə texniki-taktiki hazırlığın möhkəmləndirilməsi və ustalığın daima inkişaf etdirilməsini; -idman növlərində fiziki hazırlığın təkmilləşdirilməsində oyunların əhəmiyyəti və tədrisi metodikasını; -idman bölmələrində təlim-məşq prosesinin qurulması və tədrisi metodikası; -idman oyunları üzrə kütləvi tədbirlərin keçirilməsini və onların müvafiq qaydalara uyğun əsasnamələrinin tərtibini; -istehsalatda, eləcə də hərbi hazırlıqda idman oyunlarının sağlamlıq və fiziki hazırlıq əhəmiyyətini; -idman oyunlarının insan orqanizminə fizioloji təsirini və onun formalaşmasında rolunu; gimnastika hərəkətlər kompleksinin insan orqanizminə təsiri və onun fizio-bioloji amillərini; -orqanizminin fiziki və fizioloji xüsusiyyətlərinin formalaşmasında gimnastikanın əhəmiyyəti və rolunu; -idman alətləri üzərində hərəkətlər və onların spesifik xüsusiyyətlərii; -gimnastika idman növünün sağlamlıq və tərbiyə prinsiplərinin təhsil sistemində əhəmiyyətini; -gimnastikadan digər idman növlərində tətbiqi üsülları və onun xüsusi, köməkçi vasitələrini; -istehsalat sahələrində, məişətdə və müalicə-bərpaedici gimnastikanın vasitələri və onun fizio-bioloji xüsusiyyətlərini; -gimnastika idman növlərinin elmi-nəzəri prinsiplərini və təlim-məşq metodiki vasitələrini; -gimnastikanın tibbi amilləri, orqanizminin inkişaf etdirilməsində daxili və xarici orqanalara təsirini; -xüsusi təmayüllü və hərbi hazırlıqda gimnastika və onun tətbiqi		İPF – B15 İdman oyunları və tədrisi metodikası	8	

	metodlarını; -gimnastika idman qurğularını və onların texniki xarakteristikalarını **Bilməlidir:** -idman hərəkət komplekslərinin fiziki hazırlıqda orqanizminə elmi-nəzəri prinsiplərlə fizioloji təsirini və onların inkişaf etdirilməsini; -güllə atıcılığının texniki-taktiki metodiki təlim üsullarını və onun pedaqoji prinsiplərini; -ümumi fiziki hazırlığın test-diaqnostik xüsusiyyətləri və inkişaf etdirilmə metodlarını; -idman fiziki hazırlıq hərəkətlərinin orqanizminə anatomik təsiri və onların mərhələli tətbiqi metodunu; -fiziki hazırlığın pedaqoji prinsiplərini və tədrisi üsullarını **bacarmalıdır:** -ümumi fiziki hazırlığın elmi-nəzəri prinsiplə tədrisini; -xüsusi fiziki hazırlığın tədris prosesində planlaşdırılmasını və tətbiq metodikasımı; -güllə atıcılığının ümumi texniki xüsusiyyətləri və atışın metodiki üsullarını; -ümumi idmançı hazırlığının yoxlanılması və yeni hazırlıq planının tərtib edilməsini; -müdafiəyə hazırlığın vətənpərvərlik tərbiyəsi və ümumi pedaqoji prinsiplərini **yiyələnməlidir:** -müdafiəyə hazırlığın ümumi və xüsusi hazırlıq prinsiplərinə; -atıcılıq təlimlərinin elmi-nəzəri prinsiplərinə və onun idman hazırlığına; -fiziki və atıcılıq təlimlərinin cinsi və yaş xüsusiyyətlərinə, onun tədrisi metodikasına; -idman növləri üzrə hazırlığın kompleks normativlərdə əhəmiyyəti və onların spesifik xüsusiyyətlərinə; - vətənin müdafiəsinə hazıram və atıcılığın anatomik, fizioloji xüsusiyyətləri və fizioloji qüsurlu insanlarda ümumi fiziki hazırlığın tədrisi metodikasna		İPF – B16 Vətənin müdafiəsinə hazıram .(VHM)	4	
	Bilməlidir: -Üzgüçülüyün elmi-nəzəri, metodik əsaslarını; -Üzgüçülüyün texnikasını **bacarmalıdır:** -üzgüçülük üzrə idman məşqinin vasitə və metodlarını tətbiq etməyi; **yiyələnməlidir** -üzgüçülük idmanı üzrə hazırlığın ümumi əsaslarına;		İPF – B18 Üzgüçülük və onun tədrisi metodikası	4	
	Bilməlidir: -güləş fənninin təşkili, keçirilməsi və metodiki xüsusiyyətlərini, fəndlərin, əks fəndlərin mənimsədilməsinin əsaslarını; **bacarmalıdır:** -güləş fənninin təlim qanunauyğunluqlarını, metodlarını, vasitə-lərini, texnologiyalarının təşkili formalarını; -güləş fəninin məzmununu, onun prinsiplərini ixtisasına uyğun olaraq həyata keçirməyi;		İPF-B19 Güləş və	4	

	yiyələnməlidir -güləş idmanı üzrə hazırlığın ümumi əsaslarına;		onun tədrisi metodikası		
İHSF–B00	**İxtisasın peşə hazırlığı üzrə seçmə fənnlər bloku** (Adaptiv bədən tərbiyəsi, pedaqoji ustalığın əsasları, İxtisasa giriş, mütəhərrik oyunlar, bədii gimnastika, badminton və tennis, ağır atletika, müasir təlim texnologiyaları və s.)	**20**	*(орта ихтисас тящсили мяктябляри тяряфиндян мцяййянляш-dirilir)*		**ÜK PK**
IT-B00	**Təcrübələr**	**30**			
	Bu bölümə aid olanların öyrənilməsi nəticəsində təhsil alan **bilməlidir:** tədris prosesində nail olduğu bilik bacarıc və vərdişləri istehsalat təcrübəsi prosesində dərinləşdirməli və möhkəmləndirməli peşə fəaliyyətinin bütün sahələrində tətbiq etməyi; **bacarmalıdır:** tədris-istehsalat emalatxanalarında və fəaliyyət göstərn müəssisələrində; təşkilatlarda təcrübənin keçirilməsi prosesində peşə bilikləri və texnalogiyalar üzrə prosesləri möhkəmləndirməli və dərinləşdirməli əmək vərdişlərini (əməliyyatları) sərbəst yerinə yetirməyi fəhlə-peşə ixtisas dərəcəsini almaq bacarıqlarını pedaqoji təcrübənin peşə təhsili, tədris-kurs məktəbləri, müəssisə və təşkilatlarda keçirilməsi zamanı psixoloji-pedaqoji fənlər üzrə biliklərin möhkəmləndirilməsini, tədris qrupunun və təhsil alanların şəxsiyyətinin öyrənilmə səriştəsinə peşə hazırlığı və sinifdənxaric müxtəlif dərs növlərinin planlaşdırılmasını; **yiyələnməlidir:** diplomqabağı təcrübədə istehsalat və təhsil prosesində məzuna lazım olan təşkilatçılıq bacarığını və idarəetmə fəaliyyətinə "Yekun Dövlət Atestassiya"sı imtahanlarına lazım olan materialları toplamağa **Yekun attestasiya;** **Tam orta təhsil bazasında kreditlərin ümumi cəmi:**	**6** **180**	IT-B01 Tədris IT-B02 Pedaqoji IT-B03 Diplomqabağı	6 12 12	**ÜK PK**

.

3.4 040101 Fiziki tərbiyə müəllimliyi ixtisası üzrə subbakalavr təhsil proqramının yerinə yetirilməsinin müddəti:

Subbakalavr təhsil proqramını mənimsəmək üçün ayrılan ümumi həftələr - 198
Nəzəri təlim üçün ayrılan həftələr - 102
O cümlədən, təcrübələr üçün ayrılan həftələr (ixtisasdan asılı olaraq) - 20
İmtahan sessiyası üçün ayrılan həftələr - 34
Tətillər üçün ayrılan həftələr -38
Buraxılış işi və ya yekun dövlət imtahanlarına ayrılan həftələr - 4

4. Maddi-texniki, tədris bazası və kadr potensialı

Orta ixtisas təhsili müəssisəsinin **040101 Fiziki tərbiyə müəllimliyi** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompüter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların orta ixtisas təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.

4.1. Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, elmi dərəcəsi və ya ali təhsili olan müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər cəlb oluna bilər.

5. Tədris prosesinin forma və metodları

5.1. Subbakalavr hazırlığı mühazirə, məşğələ (laboratoriya), seminar, məsləhət, sərbəst iş, təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.

5.2. Subbakalavr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və praktik iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.

5.3. **040101 Fiziki tərbiyə müəllimliyi** ixtisası üzrə subbakalavr hazırlığında istehsalat və pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdan asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asılı olaraq müvafiq idarə və təşkilatlarda, məktəblərdə və s. keçirilə bilər.

6. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

6.1. İxtisaslar üzrə təhsil proqramları təhsilalanların dövlət attestasiyası ilə yekunlaşır.

6.2. Tədris planının bütün şərtlərini yerinə yetirmiş, o cümlədən nəzərdə tutulmuş cari attestasiyalardan (fənlər üzrə attestasiyalarda) müvəffəqiyyətlə keçmiş tələbələr yekun attestasiyaya buraxılırlar.

6.3. Yekun attestasiya bütün təhsilalanlar üçün məcburidir, onun hazırlanmasına və təşkilinə ayrılan müddət 4 həftədir.

6.4. Yekun attestasiya ixtisas üzrə buraxılış yekun dövlət imtahanı (fənlərarası) və ya buraxılış işinin müdafiəsindən ibarətdir.

6.5. İxtisaslar üzrə təhsil proqramlarında nəzərdə tutulmuş kreditləri toplayan tələbə həmin proqramı mənimsəmiş hesab edilir. Orta ixtisas təhsili müəssisələrində subbakalavr səviyyəsinin təhsil proqramı üzrə tədris planını tam yerinə yetirmiş şəxslərə yekun Dövlət Attestasiya Komissiyasının qərarı əsasında "subbakalavr" orta peşə-ixtisas dərəcəsi verilir.

6.6. Yekun attestasiyanın təşkili və keçirilməsi qaydaları Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyənləşdirilir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil Problemləri İnstitutunun direktoru________Q.Novruzov "___"___________2014-cü il	Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orta ixtisas təhsil sektorunun müdiri___________K.Mikayılov "___"______________2014-cü il
Təhsil ixtisasları qrupu üzrə Dövlət Təhsil Standartlarını hazırlayan işçi qrupunun sədri__________D.Hacıyeva "___"___________2014-cü il	Təhsil Nazirliyinin Elmi-metodik şurasının "Məktəbəqədər və İbtidai təhsil" bölməsinin sədri__________Y.Kərimov "___"______________2014-cü